

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME (Modül-2)

1. EĞİTİM SİSTEMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME NİN YERİ:

Sistem: En az bir hedefi gerçekleştirilmek üzere uygun ve değişik öğelerden oluşan dinamik bir örüntüdür.

* Eğitimde bir sistemdir. Hedefleri şunlardır:

1. Uzak Hedefler = Devletlerin hedefleridir.
2. Genel Hedefler = Daha izveduruk hedeflerdir. Kurumların hedefleri.
3. Özel Hedefler = Dersin hedefleridir.

* Eğitim bir sistemdir. Hedefleri gerçekleştirmek için farklı öğeleri vardır.

1. Girdi = Eğitim - öğretim için gerekli herşey.
2. Süreç = Girdilerin hedefler doğrultusunda bir araya getirildiği, dersin hedeflerinin öğrenciye kazandırıldığı eğitim sürecidir.
3. Çıktı = Öğrencilerin sahip olduğu niteliklerdir. Ders sonunda ulaştığı hedefler ve kazanımlar.

2. 21. YÜZYILDA DEĞİŞEN EĞİTİM PARADİGMASI =

* Gelişen teknoloji ile sanayi toplumlarından bilgi toplumlarına hızlı bir dönüş yaşandı.

* PISA, TIMSS ve PIRLS gibi Dünya'nın en geniş kapsamlı eğitim araştırmalarını yapan örgütler ya da uluslararası ekonomi ya da yine sınırsız ekonomik politikaların üretildiği örgütlerdir.

Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceri

- Analitik düşünme ve yaratıcılık
- Etkin öğrenme ve stratejileri
- Karmaşık problem çözme
- Eleştirel düşünme ve analiz
- Yaratıcılık
- Liderlik ve sosyal etki
- Teknoloji kullanımı

! 20. yy eğitim ve ölçme aheniyeti ile 21. yy becerileri koordinatlamaz.

3. ÖLÇME, ÖLÇÜT VE DEĞERLENDİRMENİN KAVRAMSAL

TEMELLERİ =

Ölçme = Öğrencinin belirli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol ya da sıfat adı verme işlemidir.

- * Ölçmede gözlenen özelliğin bir betimlenmesi yapılır.
- * Ölçmeye temel olan unsur FARK'tır.
- * Eğitimde ölçme yalnız sınavlar değildir. Yetenek, ilgi, tutun ölçmeye konu olabilir.
- * Ölçme yapılmadan sisteme yönelik girdi, süreç ve çıktıların kontrol edilemez.

ÖLÇÜT = Ölçülen özellik hakkında karar verebilmek / değerlendirmek yapabilmek için dayanak alınan referanstır.

DEĞERLENDİRME = Bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında karar verme.

Değerlendirmenin Basamakları =

- a). Ölçme → Ölçme sonucu (ölçüm)
- b). Ölçüt
- c). Karar

ÖLÇME TÜRLERİ =

1. **Doğrudan Ölçme (Temel Ölçme)** = Ölçmeye konu olan özellik doğrudan gözlenerek ölçümün elde edildiği ölçme türüdür.

2. **Dolaylı Ölçme (Göstereyle Ölçme)** = Doğrudan gözlenemeyen özellikler için kullanılır. (Sınav kaygısı, motivasyon, muhakeme)

! Eğitimde ölçmeye konu olan özelliklerin pek azı doğrudan ölçülebilir.

- İyi yurttaş olma → gözlenebilir özellik değil

İyi yurttaş olmak için vergi verme, seçme seçilme hakkını kullanabilme, askerlik → Gözlenebilen özelliktir.

3. **Türetilmiş Ölçme** = Ölçülmek istenen özellik kendinden farklı iki yada daha fazla özelliğin arasındaki matematiksel bir bağlantı ile belirleniyorsa **Türetilmiş Ölçme**'dir

$$\text{ÖRNEK} = H_{12} = \text{Yol} / \text{Zaman}$$

ÖLÇÜT TÜRLERİ =

1. **Mutlak Ölçüt (Kriter Referanslı Ölçüt)** =

- Ölçüt ölçme işleminin yapıldığı grubun özelliklerinden bağımsız belirleniyorsa "mutlak"tır.
- Ölçme işlemi sırasında belirlenir ve ilân edilir.

(2)

ÖRN: Doktora içinALES'ten 60 almak gerekir.

- Bir öğrencinin notu diğer öğrencinin değerlendirmesini etkilemez.

2. Bağıl Ölçüt (Norm Referanslı Ölçüt) =

- Ölçüt, ölçme işleminin yapıldığı grubun belirli bir özelliğine dayalıdır.
- Ölçme sonrası belirlenir.

ÖEN: Aritmetik ortalamaya göre geçme

- Bir öğrencinin başarısı diğer öğrencinin değerlendirilmesini etkileyebilir.

*** Eğer değerlendirme mutlak ölçüte göre yapılıyorsa mutlak değerlendirme, bağıl ölçüte göre yapılıyorsa bağıl değerlendirme adını alır.

ÖRNEK: Seda ..... fen lisesine yerleştirilmiştir. → Bağıl Değerlendirme

Endal lisesi programı için tercih yapabilecek → Mutlak D.

*** Eğitimel kararların verilmesinde mutlak ve bağıl ölçütler birlikte kullanılabilir.

ÖRNEK: YKS, KPSS Ortaöğretim Memur Alınması

Ortalama 40-60 ise → Ortalama 60 üzeri → mutlak D.

" 40 altı → Bağıl D.

*** Öğrenci ile ilgili hayati kararlar verilirken mutlak değerlendirme yapılır.

ÖRNEK: Tek ders sınavları

*** Başvuran kişi sayısının çok, alınacak kişinin az olduğu sınavlarda yerleştirme nokta bağıl değerlendirme ile yapılır.

ÖRNEK: YKS, KPSS, TUS

*** Muafiyet sınavlarında mutlak değerlendirme yapılır.

ÖRNEK: Yabancı Dil muafiyet sınavı

AMACA GÖRE DEĞERLENDİRME TÜRLERİ =

③

1. Tanıma - Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme (Diyagnostik) =

↓
Sınıf içi Ölçme Değerlendirme

- Amaç not değil
- Hazırbulmuşluk testleri
- Öğretim sürecinin başında

↓
Okul geneli Ölçme Değer.

- Sürecin başında
- Amaç not değil
- Uygun sınıfa yerleştirmek için
- Muafiyet, setiye tespit

2. Bilgilendirme - Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme (Formatif) =

* Ünitedeki öğrenme eksikliklerini belirlemek amacıyla yapılır.

* Amaç not vermek değildir. Amaç eksiklikleri belirlemek.

* Bu değerlendirilmede kullanılan testlere izleme testi ya da tarama testi denir.

* Quizler, ünite sonu tarama testleri

! Bir ünitedeki öğrenmeler bir başka ünite için ön öğrenme haline gelebilmektedir. Eksiklik olması öğrencinin öğrenmeye hale gelmesine neden olur.

3. Değer Bırmaya / Dıbey Belirlemeye Yönelik Değerlendirme (Summatif) =

* Öğretim süreci sonunda not vermek amacıyla yapılır.

* Bu alanda uygulanan testlere alanda enı testı denır.

* Bitirme sınavları, sertifika sınavları, vize ve finaller gibi

4. Rehberlik Amacı Değerlendirme =

* Özel eğitim ve mesleki eğitim (rehberlik) hizmetleri

1. Özel eğitim =

* Özel gereksinimi olan çocuklar içindir.

* Özel gereksinimi olan çocuklar uygun eğitim için genelde standart testler ve standart bağımlı testler (beceri öğretimde) kullanılır.

* Sonrasında BEP hazırlanır.

* RAM'lar bu konuda tek yetkilidir.

2. Mesleki rehberlik =

* Öğrencilerin alan seçmelerinde ve bir üst kuruma yönlendirme-lerinde standart testler kullanılarak verilen rehberliktir.

5. Program Değerlendirme =

* Eğitim programları bileşenlerinin yapısı ve niteliğine ilişkin olarak sistematik bilgi toplama ve değerlendirme sürecidir.

* Eğitim programlarını değerlendirme programın banyılarıyla ilgili sorularla yönlendirilen uygulamalı bir etkinliktir.

!! İlk 3 değerlendirme akademik başarı odaklıdır.

(4)

Rehberlik amaçlı değerlendirme ve program değerlendirme akademik değildir.

ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN PSİKOMETRİK

NİTELİKLER=

Psikolojik özelliklerin ölçülmesinde kullanılan ölçme araçlarında olması gereken psikometrik nitelikler;

1. **Gecerlilik** = Ölçmek istenilen özelliğin, başka özelliklerle karıştırılmadan, doğru ve tam ölçmesidir.

2. **Güvenilirlik** = Ölçme işleminde kullanılan araçlardan elde edilen puanların tesadüfi hatalardan arınık olma derecesidir.

3. **Kullanışlılık** = Ölçme aracının geliştirilmesinin, uygulanmasının ve puanlamasının kolay ve ekonomik olmasıyla ilgilidir.

HATA = Ölçmede hatalar 3'e ayrılır.

* **Sabit Hata** = Ölçmeden ölçmeye değişmeyen her ölçme işlemine aynı miktarda karşın hatalardır.

ÖRNEK: Öğretmenin sınavında herkese 10 puan fazla vermesi.

* **Sistemotik Hata** = Ölçülen büyüklüğe öğretmene ya da ölçme koşullarına göre miktarı değişen hata.

ÖRNEK: Öğretmenin sınavında yavaş kötü olondan puan kurtması.

* **Tesadüfi (Rastlantısal) Hata** = Sansız ortaya çıkan ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genelde bilinmeyen hatalardır.

* Ölçme sonucu bazen pozitif bazen negatif etkiler.

* Sabit ve tesadüfi olmayan hatalar tesadüfi değildir, olma özelliğine sahiptir.

Tesadüfi Hataların Kaynakları

1. Ölçme işlemi yapan kişiden / öğretmenden kaynaklanan hata

Ölçme işlemi sırasında

Ölçme işlemi sonrasında

Test katılımcısının dikkatini dağıtacak davranışlar

Puanlamada dikkatsizlik, yorgunluk, maddi hata

2. Ölçme aracından kaynaklanan hata =

(5)

* Kullanılan dilin dil bilgisi, imla kurallarına uygun olması

* Maddelerde anlatım bütünlüğü bulunmaması

* Belirli ifadeler bulunmaması gerekir.

* Testlerde seçenek verilmişse şaşırtıcı başarıya karışma olasılığı v

* Homojen (benzerlik) maddelerden oluşan bir araç heterojen (ayrışık) maddelerden oluşan bir testten daha güvenilirdir.

3- Bireyden /dönenciden kaynaklı hatalar=

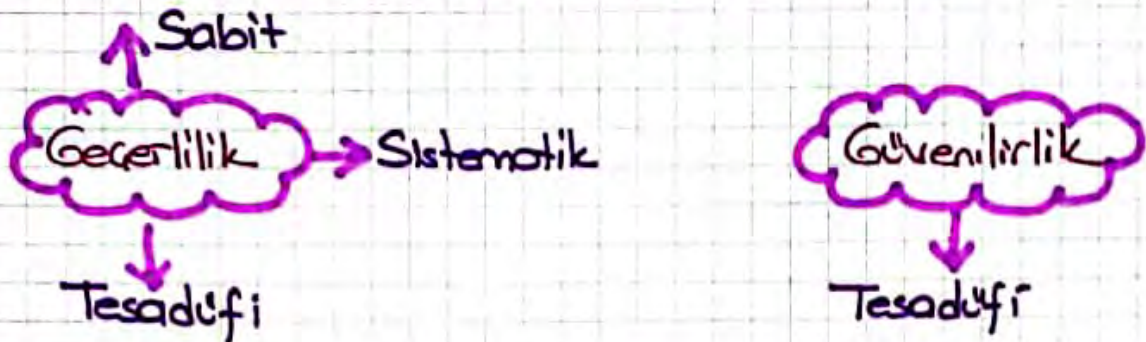
* Bireyin kindde bulunduğu fiziksel, fizyolojik ve psikolojik durumlar test puanını etkiler

★ Heterojen grupta güvenilirlik katsayısı artarken homojen grupta güvenilirlik katsayısı azalır.

4- Fiziksel ortomdan kaynaklı hatalar=

* Sıcaklık, ses, ısı, koku, görsel uyarılar, ergonomi gibi etmenler ölçme sonuçlarında hata karıştırebilir.

GEÇERLİLİK, GÜVENİLİRLİK VE HATA İLİŞKİSİ =

• Güvenilirlik geçerlilik için ön şart fakat yeterli şart değil

• Bir testin güvenilir olması geçerli olduğu anlamına gelmez

• Ölme araçlarının geçerliliği ve güvenilirliği yoktur. Ölme araçlarından elde edilen puanların geçerliliği ve güvenilirliği vardır.

• Ölme araçlarının psikometrik durumları şu hallerde değişebilir=

- 1- Ölme aracının değişmesi
- 2- Uygulama grubunun değişmesi
- 3- Dilin ekilmesi / değişmesi
- 4- Maddelerde yapılan değişiklikler
- 5- Farklı kültürler
- 6- Kurumsal bilgi birikiminde değişiklikler

(6)

KORELASYON =

* En az iki değişken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığını, eşer ilişki varsa yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik bir tekniktir.

* "r" ile sembolize edilir.

ÖRNEK: Dersle ilişkin tutumlar ile ders başarıları arasında bir ilişki varmıdır?

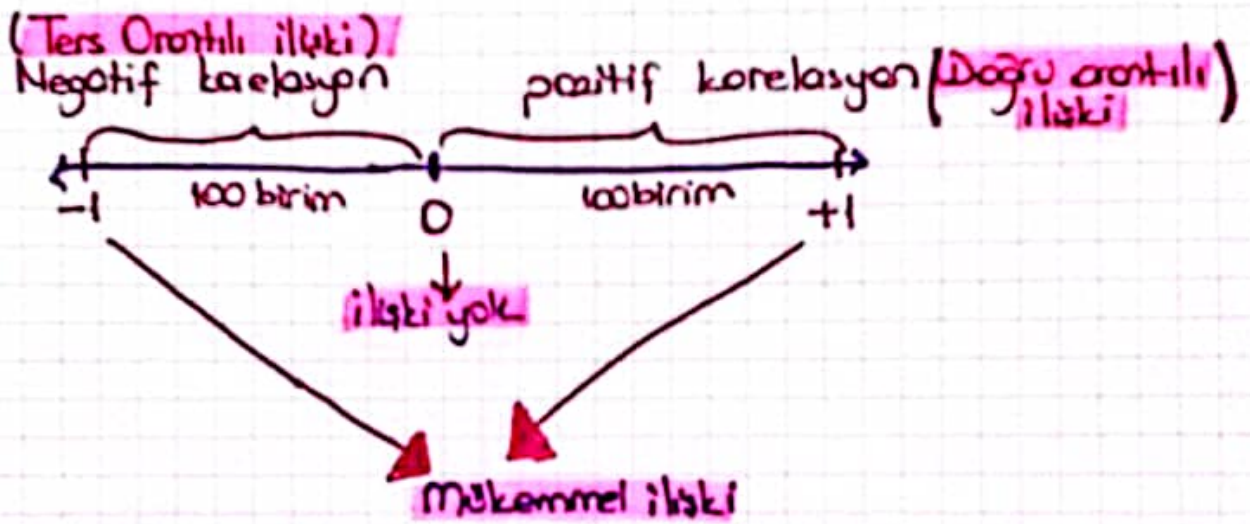
* Korelasyon -1 ile 1 arasında değer alır.
* Pozitif korelasyon iki değişken arasında doğru orantılı ilişki anlamına gelir.

ÖRNEK: Ders çözme süresi ile sınav notu arasında pozitif korelasyon elde edilmesi beklenir.

* Negatif korelasyon iki değişken arasındaki ters ilişki anlamına gelir.

ÖRNEK: Ders süresi ile dikkat arasında negatif korelasyon elde edilmesi beklenir.

* Sıfır korelasyon iki değişken arasında sistematik bir ilişkinin olmadığını gösterir.

Korelasyon katsayısı:

1. Yön = Negatif ya da pozitif

2. Miktar = Düşük, orta, yüksek

↓
-0.29

↓
-0.70

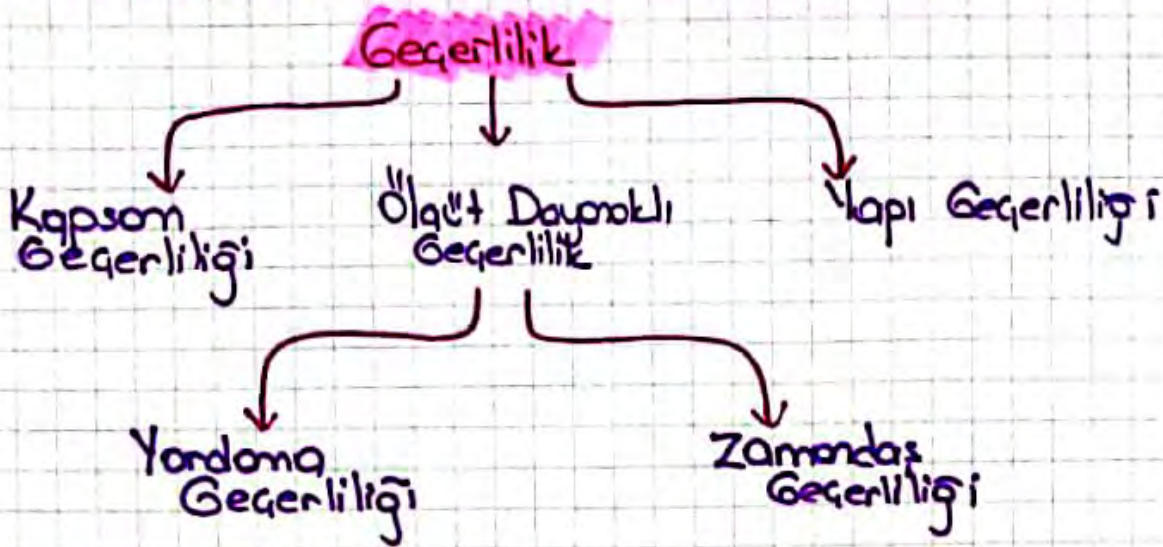
↓
0.71-1.00

! Korelasyon mutlak değer olarak değerlendirilmelidir. Katsayının negatif ya da pozitif olması büyüklük-küçüklük belirtmez, yön bildirir.

! Korelasyon katsayısı ile neden-sonuç ilişkisi kurulamaz.

GEGERLİLİK SORGULAMA YÖNTEMLERİ =

1- Kapsam Geçerliliği =

- * Özellikle başarı testlerinde anılır.
- * Önceden belirlenen davranışları kazandırma amaçlıdır.
- * Bir testin ölçmek istenen davranışları ne derece kapsadığıyla ilgilidir.

● Kapsam Geçerliliği Yüksek Diyebilmek için;

- 1- Testteki soruların ölçülecek özellikler evrenini (içeriği) yeterli ve dengeli biçimde ölçmeli.
- 2- Her bir sorunun ölçmek istediği özelliği doğrudan ölçmesi gerekir.

● Kapsam Geçerliliği sorgulama yöntemleri =

- **Mantıksal / rasyonal yöntemler** = Belirli tablosu hazırlanmalı ve uzman görüşüne başvurulmalıdır.

1- Belirli Tablosu =

- Önce hedefler belirlenir. Satır bölümüne yazılır.
- Davranış ve hedefleri yeterli ve dengeli biçimde temsil eden abnbnı seçer.

Hedefler	Hedefler	Alan	Alan	Alan

Alan → Bilgi, Kavrama, Uygulama
Analiz, Sentez, Değerlendirme
olabilir.

2. Uzman Görüşüne Başvurulması =

* Ölme değerlendirme tekniklerini bilen uzman görüşü alınır.

• İstatistiksel Yöntemler =

* Uzmanlardan alınan sonuçlar muhakemeye dayalı bir yolla değerlendirilebilir.

* Uzmanların uygundur / değildir ya da uygundur / düzeltme gerekir / soru kullanılmamalıdır gibi değerlendirme yapımları istenir.

2. Ölçüt Dayalı Geçerlilik =

* Ölme aracından elde edilen puanların ölçüt puanla karşılaştırılarak geliştirilen ölçme aracının geçerliliğine ilişkin nitelendirme yapılır.

• Yardıma Geçerliliği =

* Yardıma tahmin demektir.

* Her tahminin doğru olmayacağı belirtilir.

* Bir tahminin yardıma olabilmesi için elde edilen geçerli bir veri olması, bu verinin sınırabilir, sayısal nitelikte olması gerekir.

* Seçme ya da değerlendirme amaçlı kullanılan testlerde yardıma geçerliliğinin yüksek olması istenir.

* Yardıma geçerliliğinde en az ve önemli nokta ölçütün doğru belirlenmesi

1. Ölme aracının yardıma çözümde değişkenle doğrudan ilgili olması.

2. Kararlı olması, günden güne değişmemeli.

3. Bireylerin değerlendirmesi yorucu değil ve güvenilir olması.

4. Elde edilmesi kolay ve ekonomik olması.

• Zamandası Geçerliliği =

* Zamandası geçerlilikte ölçüt puan eş zamanlı olarak elde edilir. 9

* Ölme aracı ile ilişkili olabilecek nitelikleri ölçen ve geçerliliği yüksek bir aracın puanı ölçüt puan olarak elde alınır.

* Ölme aracı ve ölçüt aynı zamanda uygulanır elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenir.

* Zamanla gezerliliğinde gezerlilik katsayısı $+1$ ile -1 arasındadır.

$+1$ 'e yaklaştıkça artar.

0 'a yaklaştıkça düşer.

* Ölçütin doğru şekilde belirlenmesi çok önemlidir.

Ölçüt, ölçme aracının ölçmeye yöneldiği özelliklerle doğrudan ilişkili olmalı.

- Doğru veya ters orantılı olabilir.

- Gezerliliği yüksek olmalıdır.

3-YAPI GEZERLİLİĞİ=

* Bir testin dayandığı kuramsal temelleri ne derece iyi açıkladığını ile ilgili.

* Testin ölçtüğü niteliklerin neler olduğunu araştırır.

* Testi alan kişilerin elde ettikleri puanların ne anlama geldiğini açıklama kabiliyeti ile ilgilidir.

GÜVENİLİRLİK

- Güvenilir bir ölçme aracı, aynı özellikle ilgili olarak başka araçlara yapılan ölçmelerde yaklaşıklık olarak aynı sayısal sonucu verir.

- Güvenilirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değişir.

- Güvenilirlik genellikle birden çok uygulamaya dayalı yöntemler ve tek uygulamalı yöntemler başlıkları altında ele alınır.

BİRDEN ÇOK UYGULAMAYA DAYALI YÖNTEMLER =

- * Test-tekrar test
- * eş değer (paralel) testler

TEK UYGULAMAYA DAYALI YÖNTEMLER =

- * Eş değer yollar
- * KR-20
- * KR-21
- * Cronbach alfa
- * Hoyt'un varyans analizi
- * McDonald omega

10

@SEDAOGRETMEN4

1. Test-tetron test Yöntemi =

- * Bir test aynı gruba, belli bir zaman aralığıyla iki kez uygulanır.
- * 1. puan ile 2. puan arasındaki korelasyon hesaplanır.
- * Elde edilen korelasyon katsayısına kararlılık katsayısı adı verilir.

! Ölçme aracının güvenilirliğini kanıtlamak isteyen bir kişi kararlılığın yanı sıra tutarlılığa ve doğruluğa ilişkin sorgulara yapmalıdır.

! Bu yöntem zihin yetenekleri, kişilik testleri, tutum ölçekleri gibi testlerde uygundur.

! En önemli sorun testin iki uygulaması arasındaki zaman aralığı

! * 1. uygulandığı maddeleri hatırlamamak kadar uzun, değişen sürelerde küçük değişimler olmayacak kadar kısa olmalıdır.

* Ölçülecek özelliğin değişim hızına dikkat edilmeli!

! Bu yöntem başarı testleri için kullanılmamalıdır. Çünkü başarı kavramında değişebilir.

Güvenilirliğin önemli bir boyutunda tutarlılıktır. Test kendi içinde tutarlı mı? bir bütün oluştur mu? sorusuna yanıt verir. Bu yöntemleri temelinden elde edilen katsayıya da tutarlılık katsayısı denir.

2. Test Yarılarına Yöntemi = @SEDAOGRETMEN4

* Test iki eşdeğer yarıya bölünür.

İlk yarı ve son yarı   tek ve çift   rastlantısal (Bölme yöntemleri)

* Bölme işlemi her zaman uygun değildir.

- Maddeler basitten zora sıralanmışsa
- Maddeler kımelenerek yerleştirilmişse
- Madde sayısı fazla ise

②

3. KUDER-RICHARDSON 20 VE 21 YÖNTEMLERİ =

* KR-20 ve KR-21 puanlarının kategorik ölçme araçları için uygundur. (Doğru yanıt 1 puan, yanlış yanıt 0 ve boş bırakılan maddelere 0 puan verilen ölçme araçlarıdır.)

4. CRONBACH ALFA Katsayısı =

* Ölme aracının puanlaması çok kategorili ise kullanılabilir.
DENEY: Derinleştirme ölçekleri

GUVENİLİRLİK VE GÜÇERLİLİK ARTIRMA YOLLARI =

- 1- Madde sayısı arttıkça → Güvenilirlik ve güvenirlik artar.
- 2- Puan sayısı sayısı arttıkça → Güvenilirlik artar.
- 3- Bir test farklı kişiler tarafından puanlanması ya da aynı kişinin farklı zamanlarda verdiği puanların aritmetik ortalaması tutarlılığına puanına güvenirlik denir.
- 4- KEO ve KEO-21 yöntemlerinde bahsedildiği gibi maddeler açısından homojenlik arttıkça güvenirlik artar.
- 5- Örneğin büyüklüğü arttıkça güvenirlik artar.
- 6- Maddelerin dilbilgisi kuallama uygun, açık ve anlaşılır yapılması güvenirliği artırır.
- 7- Fiziksel ortamın uygun hale getirilmesi güvenirliği artırır.
- 8- Maddelerin teste değeri yerleştirilmesi güvenirliği artırır.

* Güvenirliği artıran faktörler geçerliliği de artırır.

* Geçerlilik yalnızca tesadüfi hatalardan değil, sabit ve sistematik hatalardan da etkiler.

TEST GELİŞTİRME VE MADDE / SORU TÜRLERİ

- Kisi sayısına göre → Bireysel, Grup
- Süresine göre → Süreli, Süresiz
- Ölçtüğü Niteliğe göre → Hız Testleri, Güç Testleri
- Değerlendirme Yollarına göre → Objektif, Subjektif
- Hazırlama biçimine göre → standart, Öğretmen yapımı
- Veri toplama Tekniğine göre → Performans, Kopit-kalem

TEST TÜRLERİ

@SEDAOGRETMEN4

12

Test Geliştirme =

@SEDAOGRETMEN4

işlem basamakları =

- 1- Amacın belirlenmesi
- 2- Kapsamın belirlenmesi ve belirtke tablosunun oluşturulması
- 3- Değerlilik sorularının yazılması
- 4- Modellerin güdeleri geliştirilmesi (reabölasyon)
- 5- Derinlik test formunun hazırlanması
- 6- Testin uygulanması
- 7- Test ve modelde istatistiklerinin hesaplanması
- 8- Seçilen modellerden oluşan nihai formun oluşturulması

Basamın Ölçülmesinde Yöntemler =

Ölçme Araç ve Yöntemleri

Geleneksel Yöntemler

- Yazılı yoklama
- Sözlü "
- Çoktan seçmeli
- Doğru - Yanlış
- Cümle Tamamlama
- Kısa cevaplı
- Eşleştirme

Destekleyici Yöntemler

- Portfolyo
- Ça Değerlendirme
- Akron "
- Güdeler formu
- Kontrol Listesi
- Değerlendirme d.
- Diğerleri

Seçme Gerektiren Modeller

- Doğru - Yanlış
- Eşleştirme
- Çoktan Seçmeli

Açık Uçlu Sorular

- Uzun Yanıtlı
- Kısa
- Cümle Tamamlama
- Sözlü Yoklama

★ GELENEKSEL ÖLÇME YÖNTEMLERİ =

1. Doğru - Yanlış Modelleri =

(13)

* Bilimsel perspektif, tutarlı ölçtür, kesin yapıları tanıması ve notlandırması durumunda kullanılır.

Avantajları = * Hazırlanması, uygulanması kolay

* Sonuç sayısı artırılabilir.

* Sistemli ve hata kayıma olasılığı pek yoktur.

Dezavantajları = * Sonuç basıncı yüksektir.

* İyi yazılmıyorsa üst düzey becerileri ölçmez.

* Ölçme eksikliklerini belirlemez.

- ! Maddeler yazılırken olumsuz ifade kullanılmamalıdır.
- ! Üst düzey becerileri yoklamak için tablo, grafik, harita ya da okuma parçası gibi bir öncül kullanılmamalıdır.

2. Eşleştirme Modelleri =

Avantajları = Hazırlanması kolay
 - Soru sayısı artırılabilir.
 - Sistemli hata koruma desilipi yok.

- ! Ortodokslar ve üst öğretimde öncülün başında bir başlık brokılarak öğrenciden seçeneğin harfini yazmasını ister.
- ! İlkokulda ise öncül ve seçenekler okla eşleştirme istenir.
- ! Öaller ve seçenekler (herbiri) hangisi özelinden olmalıdır.
- ! Madde sayısı en az 6 olmak istenir.

3. Çoktan Seçmeli Modeller =

@SEDAOGRETMEN4

* Geldirme mantığı temellidir.

* Tek bir doğru cevap isteyen modeller =

- Olumlu soru kipi
- Olumsuz "
- Madde kökü eksik olan modeller.

} Çoktan Seçmeli
Madde Türleri

En doğru cevabı isteyen modeller

- ! Hepsi ve hiçbirini bir seçerek olrak kullanılmamalıdır.

AKIK UGLU SORULAR =

1. Essay (Yazılı Yoklama = (Bütüncül (holistik) ya da analitik rubrik

Avantajı = Yalnızca sahip olunan bilgiyi değil, zihnin nasıl işle
 dipini anlama olanağı sağlar.

Dezavantajı = Öğrenci sınırlı bilgiye sikipse ilgili olmayan, uzun
 cevaplar yazabilir.

2. Kısa cevaplı Sorular =

- ! Cevap anahtarının zümrece hazırlanması önerilir.

(14)

3. Çıktı Tanımlama soruları =

* Belli bir kim ne, nerede, ne zaman? sorularına cevap olabilecek bilgileri damaya yönelik soruların yapılmasında geçerlidir.

* Yorumla açık durumların soru yapılmasından kaçınılmalı.

4. Sözlü Yoklama =

- * Her öğrenciye ayrı soru sorulmalı.
- * Ölçme sürecinde sistematik hata konusuna dikkatli olunmalıdır.
- * Çok soru sorulmayacağı için kapsam genişliği soru yapılabilir.
- * Kayıt altına alınmıyorsa puanlama hemen yapılmalı.

! Geleneksel test etme yaklaşımı için özelliklerdir.

* DESTEKLEYİCİ DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI =

@sedaoğretmen4

1. PORTFOLYO =

- * Sürecin paydaşları = öğrenci, öğretmen, arkadaş, aile ve iletişimle olduğu diğer kişilerdir.
- * Öğrencinin yalnızca okulu değil; aile, aynı ortamında ve dış çevrede tanıtılması amaçlanır.
- * Öğrenciyi başarılı / başarısız diye sınıflandırma aracı değildir.

Portfolyo Türleri

Süreci Yöneten

- Öğrenme ve gelişim sürecini yönetir.
- Başarı, süreç, çalışmaları, karşılaşılan problemleri ve öğrenme ortamını içerir.

Ünvan Yansıtan

- Süreçten çok bitmiş görevleri içerir.
- Öğrencinin en iyi olduğu alanları gösterir.

(15)

@SEDAOGRETMEN4

Portfolyonun İçeriği:

- * Öğretmen kayıtları
- * Öğrencinin gelişimleri
- * Foto ve video kayıtları
- * Öğrencinin kendi gelişimleri hakkındaki düşünceleri
- * Öğrenciye yazılan mektuplar
- * Öğrencinin yazdığı mektuplar
- * Öğretmenin ailesi ve diğer öğretmenlere yazdığı mektuplar

Portfolyo Oluşturma Süreci

Toplama → Seçme → Yansıtma → Sonuç → Bu oluşmayı neden yaptık?

- Bu oluşmayı nasıl yaptım?
- Gelişimim ne düzeyde?
- Gelişimi nasıl gerçekleştirebildim?
- Gelişimi portfolyoya neden kaydettim?

***

2. PERFORMANS DEĞERLENDİRME =

Öğrenci Değerlendirmeleri

1. Ölçme değerlendirme:

- Ölçme değerlendirme becerisi artır.
- Öğretici değerlendirme becerisi artır.
- Motivasyonu artır.
- Öğrencilerin kendi farkındalıklarını keşfetmelerini sağlar.

2. Akademi değerlendirme:

- Sorumluluk duygusu artır.
- Eleştirel düşünme becerisi artır.
- Eleştirel düşünme geliştirir.

(16)

!

Öğretmen Değerlendirmeleri

1. Rubrik (Dereceli) Değerlendirme Anı:

- En sık kullanılan
- Amaç puanlamaları değerlendirme yapmak
- Bütüncül (Holistik) ve Analitik rubrik diye ayrılır.
- Rubrikler performansla değerlendirme birliktedir.

2. Kontrol Listeleri:

- Evet-hayır, var-yok, gösterdi-göstermedi şeklinde kategorilerle 4'e (1-0) puanlara sahiptir.

3. Derecelendirme Ölçekleri:

- Tam puanlı (3), kısmen (2), gösterilmedi (1) şeklinde en az 3 dereceyle yapılır.

4. Gözlem Formları:

- Özellikle fen ve matematik derslerinde somut performans gösterilerinin de kullanılır.
- Yarı yapılandırılmış ya da tam yapılandırılmış olur.

Geleneksel Yöntemler

- 1- Ürün değerlendirilir.
- 2- Öğrencinin ulaştığı noktanın tespiti önemli.
- 3- Essay dışında üst düzey düşünme becerilerinin değerlendirilmesinde yetersiz.
- 4- Değerlendirme öğrenmeden aytadır.
- 5- Gruba odaklıdır.
- 6- Bireyler arası baronı odaklıdır.
- 7- Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü kolay

Destekleyici Yöntemler

- 1- Süre ve ürün değerlendirilir.
- 2- Nedeydikleri ve nasıl öğrendikleri önemli.
- 3- Üst düzey düşünme becerilerine odaklanır.
- 4- Değerlendirme öğrenmeye biter.
- 5- Birey odaklıdır.
- 6- Bireysel gelişime odaklıdır.
- 7- Geçerlilik ve güvenilirlik problemleri olabilir.

TEST İSTATİSTİKLERİ

En sık kullanılan;

- Merkez eğilim ölçümleri = Aritmetik ortalama, medyan ve mod.
- Değişkenlik ölçümleri = Range, varyans, standart sapma ve korelasyon.
- Dağılım özellikleri = Grup hakkında bilgi için.
- Standart puanlar =

(17)

@SEDAOGRETMEN4

EĞİTİM ÖLÇME ARAŞTIRMALARI

* PISA KAPSAMI VE SONUÇLARI =

- Ekonomik kalkınma ve istihlatı dıyılı (OECD) tarafın-
dan geliştirilmiştir.
- 3 yıllık periyotlarla yapılır @SEDAOGRETMEN4
- OECD kurucu üyesi Türkiye'dir.
- İngilizce PISA uygulaması 2018 yılında (dünyada)
79 ülke katılmıştır.
- PISA 15 yaş grubunu hedef grup olarak alır.
- PISA → Uluslararası dıyinci dıyerlendirme programı
- Her 3 yılda bir farklı dıyine ağırlık verir
Örne: 2000 yılında → dıyine becerileri
2003 " → matematik dıyinezilip
2006 " → Fen dıyinezilip
- PISA 2018 Türkiye dıyinelemleri incelediyinde =
* 15 yaş 8. sınıfa dıyine geliyor (kızın) 8. ve 10. sınıf
dıyinelemleri ağırlıklıdır
* 2015'ten 2018'e dıyine becerisi ortalaması puanı
artmıştır.
- PISA dıyinelemlerinin bilgi yeterlik düzeyinde dıyinelemleri dıyine
bilgi verir.

* TIMSS KAPSAMI VE SONUÇLARI

(18)

- IEA (Uluslararası Eğitim Başarılarını Dıyerlendirme Kurulu)
tarafından geliştirilmiştir.
- 4'ün yıllık dıyinelemler şeklinde gerçekleştirir.
- PISA ve TIMSS arasındaki en dıyinelemler farkı: PISA'da ağırlıklı
eğitimi tamamlayan dıyinelemlerinin 15'inci sınıfta tarafından
ve ekonomik kalkınma dıyinelemlerinin istenilen dıyinezilip bece-
ri seviyeleri dıyinelemleridir.
- TIMSS'te ise eğitim programı ile ilişkili becerileri dıyine-
lendirilir.

- TIMSS 4 ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilere uygulanır.
- ilk defa 1995 yılında uygulamaya başlandı, 2019'da 7. dünya forumunda.
- Türkiye ilk defa 1999 yılında 8. sınıf düzeyinde katılmıştır.

*PIRLS =

@SEDAOGRETMEN4

- IEA tarafından uygulanır.
- TIMSS'i temenler nitelikte bir okumaodur.
- Okuma becerilerini ve okuma düzeylerini deęerlendirir.
- Türkiye ilk defa 2001 yılında katılmış, 2021'de tekrar dahil olmuştur.

*OECD SOSYAL VE DÜYUSAL BECERİLER ARAŞTIRMASI:

- 2017'de Türkiye İstanbul ile katılmaya katılmıştır.
- Diğer araştırmacıların farklı temayla sosyal ve duygusal beceriler dikkate alınmıştır.
- 10 ve 15 ya grubu ayrı ayrı ele alınır.
- Ölçümler, Dünyanın farklı bölgelerinde kabul gören 5 faktörlü "kuşanal Big five modeli" dayalı olarak yapılır.
  - 1- Açık fikirlilik
  - 2- İş birliği
  - 3- Duygu düzenleme
  - 4- Genel performansı
  - 5- Başarıya etkileşim olma

} Big five modeli

- Veri çeşitliliği kullanılır. (Öğrenci - öğretmen - veli bilgileri)
- Kanada, ABD, Kolombiya, Portekiz, Finlandiya, Türkiye, Rusya, Güney Kore ve Çin Halk Cumhuriyeti katılmıştır.
- Yaş, cinsiyet ve sosyoekonomik düzey göre karşılaştırılır.